

בית נאמן

שיעורו השבועי של מרן ראש הישיבה
 רבנו מאיר מאזוז שליט"א

בית הכנסת "אהבת התורה - איש מצליח"
 רחוב הרב עזריאל 43 ב"ב.

בשעה 22:00

מוצאי שבת פרשת בהעלותך, ט"ו בסיון תשפ"ג

נושאי השיעור:

- א. הכל רמוז בתורה (ד-ד, י-י, ד-ד, י-י, ד-ד). ב. "והיה לך ה' לאור עולם" (אות א). ג. שימוש בחשמל בשבת (אות ב). ד. הרה"צ רבי נסים יגן זצ"ל (ג-ד).
- ה. יש סיפורי חסידים אמתיים ויש שאינם כן (ה-ט). ו. ארס נחש במים (אות י). ז. למה נזכרו חמש פעמים "בני ישראל" בפסוק אחד? (יב-יג).
- ח. סדר העולים לתורה, והרמז לזה בפסוק (יג-יד). ט. "ויהי אנשים אשר היו טמאים" במה תלויה המחלוקת מי הם? (אות טו). י. האם יש טומאה בחנוט? (אות טז).
- יא. אכילת דגים וביציהם בחלב או בחמאה (אות יז). יב. פירוש "א-ל נא רפא נא לה" (אות יח).

ניתן לשמוע
 בשידור ישיר את
 שיעורו של מרן שליט"א
 בערוץ קול ברמה.
 או בליקו בית נאמן:
 079-9270505

"והיה לך ה' לאור עולם"

א. "וידבר ה' אל משה לאמר... בהעלותך את הנרות אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות." (במדבר ח', א'-ב'). אתמול בלילה (בליל שבת) לא היה חשמל, עד השעה תשע-עשר (ויש מקומות שכל השבת לא היה להם חשמל), והוצרכנו להדליק נרות לפני שבת, נרות קטנטנים כאלה. גם בבית הכנסת הדליקו (והיום נעלמו, במנחה לא ראינו אותם). וסימן לדבר "בהעלותך את הנרות" - העלינו נרות אל מול פני המנורה, כל הנרות משרתים את המנורה העיקרית שהיא השבת. השבת הזאת היא המנורה הגדולה ביותר. כתוב בישיעיה (ס', י"ט): "לא יהיה לך עוד השמש לאור יומם, ולנוגה הירח לא יאיר לך, והיה לך ה' לאור עולם, ואלקיך לתפארתך". לאור יומם - לעתיד לבוא לא צריכים לא שמש ולא ירח, והוא הדין שגם כן לא צריכים חשמל, מקדושת הקב"ה. האור שהוא נותן לנו הוא שוה כל האורות שבעולם, ולא יכבה, לא יום ולא לילה, לא שבת ולא חול.

שימוש בחשמל בשבת

ב. ואחר כך (שם פסוק כ"א) נאמר: "ועמך כולם צדיקים לעולם יירשו ארץ". מה הקשר? כי יש כמה יהודים שעבדו בתחנת הכח בשביל להמציא חשמל לכל בני ישראל. תמיד חשבנו שהם [בשבת] עושים עבירה גדולה מאד, למה? נכון שיש חולים בבתי חולים שהם בסכנה, וצריכים לחבר אותם לתחנת הכח, אבל בשביל זה לא צריך, כי הרב צבאן ע"ה אמר לי שהסברא הזאת לא נכונה, בגלל שיש להם גנרטור, בכל בתי חולים יש גנרטור, וכאשר החשמל נפסק הגנרטור עובד. אבל אחר כך הופיע ספר חזון עובדיה שבת חלק ששי, והמאמר האחרון (עמ' קנח) שכתב הרב עובדיה ע"ה לפני פטירתו הוא ללמד זכות על אלה שעובדים בתחנת הכח בשבת ויום טוב. כי אם לא יעבדו, מי יודע מה יצא מזה? פעם היה רבי יצחק יוסף שליט"א בתחנת הכח, ובא אליו חצוף אחד ואמר לו: נכון כבוד הרב נהנית מהמזגן שהדלקתי לך ביום כיפור? נהנית מזה? הוא כוונתו להקניט, אבל אינו יודע שאם יופסק החשמל, זה פיקוח נפש. ולסמוך על הערבים שיעשו כפי דעתם, יכול להיות שיעשו דברים מסוכנים. יכול להיות שאין חשמל, ויש יהודים שהם לא בבתי חולים ששם יש גנרטור, אלא שוכבים בבתיהם, וקשה להם בלי חשמל, מי שיש להם אינהלציה, בלי אינהלציה לא יכולים לנשום. ויש כאלה שהם נוסעים [לצורך פיקוח נפש, או קטנים] וכל הדרך חושך ואפילה. אם יבואו מחבלים, מה יעשו להם? לכן מהשמים הזמינו את הרב עובדיה, שהדפים האחרונים שכתב לפני פטירתו היו ללמד זכות על האנשים האלה. ודאי מי שיכול להימנע מזה שיבורך, אבל לא כולם יכולים לעשות את זה, לא כל אחד ואחד יש לו גנרטור בבית. וגם חוץ מזה, הגנרטור בבית לפעמים "מרגיז". פעם אחת

היה ראש השנה ושבת שלושה ימים, ובישיבת פונוביץ' לא משתמשים בחשמל כדעת החזון איש, אבל באמצע הימים האלה פתאום הייתה הפסקה בגנרטור, וישבו בלי בישול וכלי אוכל וכלי אורה. מה לעשות?! לכן כדאי לא להזדקק לדברים האלה, אלא לסמוך על ההיתרים שכתב הרב. הרב ע"ה יש לו כחא דהיתרא עצום, הוא מביא לך ראיות, ומביא לך שכחה כתבו הרב אוריבך (שמירת שבת כהלכתה פרק ל"ב הערה קפ"ב) וכדו', זה כתוב בסוף חזון עובדיה חלק ששי (הלכות שבת) בעמודים האחרונים. לכן אחרי שהפסקו אמר "ולנוגה הירח לא יאיר לך והיה לך ה' לאור עולם ואלוקיך לתפארתך", סיים "ועמך כולם צדיקים". מה זה "כולם"? אפילו אלה שעובדים בתחנת הכח הם גם כן צדיקים. הם מוכרחים לעבוד בשביל מדינה שלמה שהיא מוקפת אויבים מבית ומחוץ.¹

הרה"צ רבי נסים יגן זצ"ל

ג. היום הזה י"ד בסיון זה יום פטירתו של הרב נסים יגן זצ"ל. פעם הקליטו אותו (ואני שמעתי את זה עוד בחיים שלו, כשהייתי בבית חולים עם אשתי נ"ע) כשהוא אומר: 'רבון העולמים! עשיתי לך עשרות אלפים חוזרים בתשובה', הוא בכה, ואמר את זה בכותל המערבי. עשרות אלפים חוזרים בתשובה! ואני אמרתי אולי זו גזמא, אבל לא, מספרים עליו שהשפיע על מאות ואלפים לחזור בתשובה. היה לו כח מושך בדיבור שלו, מיוחד במינו. אומרים שפעם אחת באה אליו אשה אחת ואמרה לו: תביא לי מזוזה, כי היא מפחדת בבית. אמר לה: את שומרת שבת? אמרה לו: לא, היא לא שומרת שום דבר. אמר לה: בתי, המזוזה זה מה שחסר לך? לא שבת, לא כשר, ולא כלום?! אמרה לו: אני רוצה מזוזה. נתן לה מזוזה. אחר כך אחרי חודשיים-שלושה התקשרה אליו, אמרה לו: כבוד הרב, אתה זוכר אותי? אמר לה: מאיפה אני זוכר אותך? אמרה לו: זאת האשה שבקשה ממך מזוזה. "אני האשה הנצבת עמכה בזה" (שמואל א', כ"ו). נתת לי מזוזה, ועכשיו אני שומרת הכל, שומרת שבת כהלכתה, שומרת הכל. הדברים שאמרת השפיעו עלי. אמר "ריבון העולמים! החזרתי לך עשרות אלפים בתשובה", הוא עשה כנס בכותל המערבי. אבל בשמים יש להם חשבונות משלהם, הגיע זמנו להיפטר מן העולם.

1. פעם היו לנו האויבים בחוץ, עכשיו יש לנו אויבים מבפנים, כל הזמן לוחצים ולוחצים על הממשלה. יש רוב? יש רוב. מה אתם רוצים מאתנו? אבל הם שונאי ישראל, שונאי ישראל ממש. הם היו שמחים שחם וחלילה הממשלה תיפול וכל ישראל ילכו לגלות. לא היא חלקנו עמהם. היא יתן להם שכל שילכו בדרך הנכונה.

דברי התורה בעלון יהיו לרפואת מרת **שולמית** ברכה טובה תחילת בת הרבנית **אסתר** (חיה) **לויזה** ע"ה.

לע"נ אבי הישיבה הרה"צ **רבי בנימין הכהן בן מברכה** זצ"ל.

הדלקת נרות	מוצ"ש	ר"ת
19:09	20:26	21:03
19:26	20:29	21:00
19:17	20:30	21:01
19:24	20:26	20:57

בזכות שהילד נכנס לת"ת באותו זמן האבא נכנס לגן עדן

ד. פעם הוא סיפר על אחד חילוני שנפל בשיפוע ההר, והיו שם הוא ואשתו והבן שלו, הוא נפטר, ואשתו והבן שלו נשארו חיים. אז מה עשתה האלמנה? הכניסה את הבן שלה ללמוד בתלמוד תורה. והילד היה לומד, ופתאום אחרי שלמד כמה ימים, עלו ללמוד לגמרא, ואמר לאמו: אני לא מבין את הגמרא הזאת בשום פנים. לכן אני לא הולך מחר, כי אני לא מבין. כמה שהרב הסביר לי, הלב שלי אטום סתום חתום. לא מבין, מה לעשות?! אמרה לו אמו: אתה לא מבין? אל תלך. מה היא יכולה לעשות לו?! ישן בלילה, בבוקר קם וקרא: **אמא! אני הולך לבית הספר. אמרה לו: למה? אמר לה: ראיתי את אבא בחלום, והוא הסביר לי את כל הגמרא הזאת.** אבל אבא שלו לא ידע כלום! אז הוא שאל אותו בחלום: מאיפה אתה מבין את הגמרא? אמר לו: **בזמן שאתה נכנסת לתלמוד תורה, הכניסו אותי בזכותך למקום גבוה בגן עדן, והרשו לי לבוא להסביר לך את הקטע, ובלבד שלא תפספס את השיעור ואת המבחן, כך היה.**

יש סיפורים ויש סיפורים

ה. והרב נסים יגן מספר את זה כדבר שקרה לו, הכיר את המשפחה ואת הכל. לא תמיד הסיפורים של החסידים נכונים, יש להם בעיה שהם מערביים סיפורי אמת וסיפורי שקר. וכשמערביים, אדם כבר לא יכול להאמין לסיפורי אמת, כי מי יודע? אולי יש כאן שקר. לדוגמא, היה סיפור אחד שאני הזדעזעתי ממנו. לפני ששים שנה ויותר (שנת תשכ"א) הופיע ספר **שיירי מנחה של רבי חויתא ע"ה**², ושם היה סיפור מעניין מאד. מה הסיפור? שבשנת ת"ר הרבה אנשים חשבו שזו שנת הגאולה, אבל התאכזבו משלושה דברים: **דבר ראשון**, שהמשיח לא בא. **ודבר שני**, שיצא ספר קנטור נגד התלמוד, שמו נתיבות עולם. כתב אותו מומר אחד בשם 'חזקאל הוג' (כתוב: הוגע, 'הוגעתם ה' בדברכם'. מלאכי ב', י"ז). **ודבר שלישי**, הייתה עלילת דמשק. העלילו שם על היהודים שהם שוחטים נוצרי, ולוקחים את הדם שלו למצות. העלילות האלה היו במדינות הנוצרים, ודמשק לא הייתה מדינת הנוצרים, אבל היתה שם כנסייה של נוצרים. מה עשו ימח שמם וזכרם? העלימו גוי אחד, ואמרו שהיהודים שחטו אותו. לקח ראש ממשלת דמשק יהודים, ועינה אותם למוות. וביניהם היה הרב הראשי של דמשק, **הרב רבי יעקב ענתבי** שהיה צדיק יסוד עולם. עינו אותו הרבה, ואמרו לו: תגיד לנו מי היו אתך? אמר להם: לא היה כלום. אמרו לו: אז איפה הילד הזה. תראה לנו אותו. כעבור עשרים שנה התבדו הדברים. המשיח אמנם עוד לא בא, אבל מצאו את הבליעל הזה שאמרו שהוא נשחט על ידי יהודים. מצאו אותו נחבא באיזו כנסייה של נוצרים בדמשק! הם העלימו אותו, ואף אחד לא יכול להיכנס לכנסייה שלהם, והוא עודנו חי - מהלך בין החיות... "מתהלכת בין החיות" (יחזקאל א', י"ג).

עקיפת עקרב

- ו. והספר הזה 'נתיבות עולם' שכולו כפירה ובזיון ולעג נגד התורה והחכמים והתלמוד, מתברר שהמחבר שלו חזר בתשובה. איך היה? עשרים שנה אחרי שהופיע הספר, זאת אומרת בשנת תר"ך, בא המחבר הזה שהלך בדרך אחרת ונעשה מומר, ופתאום כותב לבת שלו שהייתה שומרת שבת והכל: אני רוצה לבוא אלייך הביתה. אמרה לו: מה אתה רוצה ממני? אמר לה: בכל זאת תני לי לבוא הביתה. הלך אצלה הביתה והתחיל לבכות הרבה. אמר לה: את יודעת למה הגיע לי כדבר הזה? כי ביום הברית שלי יצא ספר של הגאון יעב"ץ, יש לו ספר 'עקיפת עקרב' נגד רבי יונתן³. (והוא כתב אותו כאילו תלמיד מדבר בשם רבו, אבל הוא בעצמו המחבר). אז עקיפת עקרב הזה יצא לאור ביום הברית של המומר הזה, ובא אבי הבן וביקש מהרב יעב"ץ (הוא היה תלמידו), אמר לו: תברך את הילד. אמר לו: שהילד הזה יגדל על פי הדרך של 'עקיפת עקרב', שגם הוא יתנגד לאותו הרב של אלטונא רבי יונתן. והוא אומר עכשיו: תראה מה קרה לי, הברכה - הקללה - של הרב יעב"ץ קרתה לי, ואני נעשיתי ככה וככה, היה בוכה ובוכה עד שמת. הלכה
2. זה ספר שיש בו גם סיפורים בערבית **שרבי בוגיד ע"ה** ערך אותם, ואני מבין ערבית למזל, אז קראנו סיפורים בערבית. בולעים אותם מהתחלה ועד הסוף.
3. למה נקרא 'עקיפת עקרב'? כי עקרב זה אותיות ר' עקב. ו'עקב' גימטריא יעב"ץ - 'עקיפת ר' יעב"ץ'.

בתו לרב רבי בנימין דיסקין, (אביו של רבי יהושע ליב דסקין), ואמר לה: הוא חזר בתשובה. [ע"כ הסיפור].

"בינה לעתים"

ז. אלא שאני יודע תאריכים, לא כל אחד ואחד יכול 'לבלף' עלי, מיהו יאמר לי: אני ראיתי סיפור של אדם הראשון. איפה ראית? היה אצל סבתא שלך? ...! הספר הזה 'עקיפת עקרב' נדפס בתקט"ו, והספר הזה של נתיבות עולם נדפס בשנת ת"ר - אחרי שמונים וחמש שנה, בגיל שמונים וחמש המומר הזה כתב ספר נגד התלמוד, ואחרי עוד עשרים שנה שהיה בגיל מאה וחמש פתאום חזר בו?! למה ה' נתן לו חיים ארוכים כל כך בשביל כל הבעיות האלה?! אחרי שנים בא לידי ספר 'זרובבל', זה ספר שעונה על כל הטענות של הספר 'נתיבות עולם'⁴, והוא טוען שהמחבר לא היה מומר, אלא היו שני אנשים, אחד היה גוי שחיבר את הספר בגרמנית, ואחר כך תורגם על ידי יהודי מומר. והוא לא נולד בשנת תקט"ו בימי יעב"ץ, אלא חמישים שנה אחר כך הוא נולד, ותרגם ועשה את הכל. ואחרי שנים רבות הגוי בעצמו שכתב את הספר חזר בו, ראה שהיהודים השיבו על דבריו, אמר "טעיתי, זהו, גמרנו". כמה שיבושים יש בסיפורים⁵.

"טוב לשמוע גערת חכם מאיש שומע שיר כסילים"

ח. אבל יש סיפורים שהאמת מעידה עליהם. לדוגמא, מה היה הסיפור? היה חכם אחד שמו **רבי שמעלקא**⁶, (אחיו של רבי פנחס בעל ההפלאה)⁷, ומינו אותו רב בעיר 'ניקלשבורג', ובשבת הראשונה במקום לדרוש להם הלכה או פלפול - שום דבר. דרש להם על אחת משבע חכמות (יש שבע חכמות, והרב חיד"א מנה אותם בספרו מדבר קדמות מערכת ח"ת אות ח"י - חכמות)⁸. כל שבת דרש להם על אחת החכמות. אמרו: מה זה? הבאנו לכאן רב או פילוסוף? מה נעשה בו?! לא חסר לנו פילוסופים... אבל אחרי שבע פעמים, אמר להם: **רבותי! כל מה שאמרתים לכם הכל הבל. מה זה הבל?! אמר להם: כל החכמות האלה הן כאין וכאפס לעומת התורה.** הביא להם פסוק בקהלת (ז', ה') - **"טוב לשמוע גערת חכם מאיש שומע שיר כסילים"**. הפסוק לא מובן, לכאורה היה צריך לומר "טוב לשמוע גערת חכם, מלשמוע שיר כסילים". לא "מאיש שומע", מה זה "מאיש שומע"? אלא הכוונה היא שאם אדם לא בקי בחכמות העולם, והוא מדבר דברי תורה, ואומר להם שהתורה חשובה מאד. אומרים לו: כן, בגלל שזה מה שאתה יודע אתה אומר ככה. אם היית יודע מה זה 'אלגברה' ומה זה שאלות, ואיך פותרים בעיות, זו חכמה עצומה. **אבל אם יבא אחד שהוא בקי בחכמות, והוא יודע הכל, ואומר שכל החכמות האלה אינם שווים לעומת התורה - זה משיפע.**

4. מח"ס זרובבל הוא היה בן אדם טוב, יודע ללמוד. אבל הוא נכנס נגד החסידים, והיה לועג להם הרבה, עד שבסוף גם הוא חזר בתשובה.
5. בדרך כלל רבי בוגיד מביא את הסיפורים שלו מספר שרי המאה של רבי יהודה ליב הכהן מימון (הרב פישמן). ותמיד אומרים עליו שהוא ציוני, ולא להאמין לו, והוא משקר ומזייף, וכן על זו הדרך. אבל אני ראיתי את הסיפור הזה עוד לפני שכתב אותו רבי יהודה פישמן. יש חוברת קטנה שכתבו החרדים בירושלים לפני מאה שנה בערך, כתבו שם "סיפור מחרדי", כל מה שכתב הרב פישמן כתבו גם כן. אם כן איך זה היה? אלא שרוב הסיפורים של החסידים עוברים 'צנזורה', עוברים שיבושים, עוברים שקרים, עוברים 'בלוף', אל תאמינו להם, ואל תתרגלו להאשים תמיד את הרב פישמן. הרב פישמן עשה טעות שכתב סיפורים בלי מקורות, ואז ממילא חושדים בו. אבל הסיפור הזה יש לו מקורות, והמקורות הם מזויפים, מה לעשות?! יש לי דף של ספר 'זרובבל', ושם יש את כל הפרטים ופרטי פרטים. (ומחבר 'זרובבל' בא לסתור דברי נתיבות עולם).
6. כתוב 'שמעלקא'. מה זה שמעלקא? אנחנו לא מבינים. קוראים ש'מעלקא... אדם יש לו בן, יקרא לו ש'מעלקא?! 'לעלוקה שתי בנות' (משלי ל' ט"ו)?!... איזה שם זה? אבל לא, זה שמו שמואל. ובשם של חיבה קוראים לו 'ש'מעלקא' [אות 'עין' משמשת כאות ניקוד]. כמו שלחיים קוראים 'חיימקה'. יש דבר כזה אצל האשכנזים, אל תשאל עליהם שאלות... אתה צריך לדעת את הביטויים שלהם. כמו העיר 'מזריץ' מה זה 'מְזִרְיֶעֶטְשׁ'... בכל הספרים כתוב ככה, מה זה? 'המגיד מְזִרְיֶעֶטְשׁ'?! איזה שם זה? אבל לא ככה, אלא אומרים 'מְזִרְיֶעֶטְשׁ'. היום האשכנזים ריכזו את הביטויים שלהם, הם לא כותבים 'מְזִרְיֶעֶטְשׁ', אלא כותבים 'מזריץ'.
7. הם שני אחים, היו בניו של גאון גדול (רבי צבי הירש). ורבי פנחס היה רבו של החתם סופר ורבי שמואל היה רב אדמו"ר.
8. והחכמות הם: **חשבון** (מתמטיקה ואלגברה ביחד), **הנדסה**, ואחר כך **אסטרונומיה** גם כן בנויה על חשבון, אחר כך **טבע**. אחר כך מה שאחרי טבע, טבע זה פיזיקה, ומה שאחרי טבע זה 'מטאפיזיקה' (מטא' פירושו מעל, 'פיזיקה' הטבע) - **פילוסופיה**. אחר כך שתי חכמות - **הניגון והרפואה**. (ככה בערך השבע חכמות).

"טוב לשמוע גערת חכם - ממי? - מאיש שומע שיר כסילים..." זה פירוש יפה מאד ומתקבל על הפסוק בצורה מיוחדת.

אל מול פני התורה יאירו שבעת החכמות

ט. אמר להם: לא דיברתי אליכם בתחילה על תורה, כי תגידו: יש לנו עוד כמה רבנים, אז זה עוד רב אחד, ונוסף גם הוא על רבנינו" (ע"פ שמות א'; י). לא, אלא דיברתי לכם דברים של החכמות⁹. ורק אחרי ששוכנעו לדעת שזה חכם שבקי בכל החכמות, התחילו לשמוע דברי תורה מפיו. וזה רמז הפסוק (במדבר ח' ב'): **"בהעלותך את הנרות אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות"**, **"שבעת הנרות" זה שבע חכמות, "אל מול פני המנורה" - זו התורה, כל הנרות כולם צריכים לתורה. כל החכמות כולם צריכים לתורה.**

האר"ס על המים

י. מקרוב הביאו לי שאלה, ואני שמעתי את השאלה הזאת מהרב אברהם קורמן ז"ל, הוא כתב לי: חכמים אומרים (תרומות פרק ח' משנה ד') שאסור לשתות ממשקה ששתה בו נחש, כי הנחש מטיל ארס במים. אבל אין דבר כזה, כי הנחש אינו מטיל שום ארס במים, אין בו כלום. אמרתי לו: הרי יש עמוד שלם בירושלמי בתרומות (פרק ח' ה"ג) שמביא על כך סיפורים על סיפורים¹⁰, כל הסיפורים האלו לא היו? מה אתה אומר?! אמר לי: אין דבר כזה, הנחשים אינם מטילים ארס במים! אני אתווכח אתו?! הוא בן אדם תקיף בדעותיו! אמרתי לו: אולי יש סוג של נחש שאתה לא מכיר? הרי לא כתוב נחשים, כתוב "רחש", והרחש הזה יכול להיות שהוא מזיק. ומקרוב שמעתי שיש שני רבנים רופאים שעמדו על הדבר הזה, ובין הדברים כתבו: אם הרמב"ם שהיה בקי בטבע, ובקי בספרים של החיצונים, הביא את ההלכה הזאת (פ"א מהלכות רוצח ושמירת נפש ה"ז), אז משמע שיש דבר כזה. ויש עדויות בדורות האחרונים על אנשים ששתו מים מגולים וניזוקו. ויכול להיות שיש סוג של נחשים שאין לנו¹¹. לכן אדם שיקרא סיפורים

9. באותה תקופה היה כבוד לאדם שבקי בחכמות. בספר עליות אליהו הוא מביא שהיו כותבים על מצבה של חכם אחד שהיה בקי בשבע חכמות וב"רזא דרזין". ועל הגר"א גם כתבו ככה. אבל אחר כך באה ההשכלה, והתחילה להחריב ולהחריב, עד שכבר אין שבח לאדם שהוא בקי בשאר חכמות. פעם כתבתי על מורי ורבי רבי יצחק בוחנין זצ"ל שקיבל תעודת בגרות. ואז היה הרב מונק ז"ל שגם כן בא מגרמניה (והוא יודע לכבד את החכמות), אמר לי: זה לא כבוד היום לומר ככה. אמרתי לו: למה זה לא כבוד? הרמב"ן כתב על הרמב"ם (באגרתו להכמי צרפת): **"משנתו קב ונקי, ובכל מיני חכמות בקי"**. למה היום זה לא כבוד? אמר לי פעם היה כבוד, היום מאז שהתחילה ההשכלה והיירדרה לכפירה, אין שבח לאדם שבקי בחכמות. אדרבה, שבח לאדם שאינו בקי בכלל.

הרב חיים קנייבסקי לא ידע אפילו איך לפתוח מעלית! פעם הזמינו אותו בשבת לברית מילה בבית פלוני, הלך לשם ומצא דלת, חשב שזו דלת ככל הדלתות, רצה למשוך אותה, וראה שהיא לא נמשכת חזק. חיכו לו הרבה והוא לא בא, הלכו לראות אותו בדרך, אמרו לו: הרב, למה לא באת? אמר להם: באתי, אבל הדלת סגורה. אמרו לו: הדלת לא סגורה. הגיע לשם, אמרו לו: זו לא דלת סגורה, זו מעלית... תעלה מהמדרגות. ואדם כזה, שכלל הרופאים מרימים ידים ואומרים שאין מה לעשות, הוא מחזק אותם באמונה ורואים נסים ונפלאות. היו עובדים בבנק המזרחי בבני ברק, ופתאום הגיע חול המועד (או של פסח או של סוכות), וכל העובדים שם הרגל שלהם כואבת. הולכים לרב, שאלו אותו: מה נעשה? כל העובדים וכל הבאים כולם צועקים 'אח אח אח'... 'ויאמר אל אביו ראשי ראשי' (מלכים ב' ד', ט"ו) - רגלי רגלי. מה יש לנו? אמר להם: כי אסור לעבוד בחול המועד, רגל לעומת רגל. רגל זה חול המועד, ורגל זה הרגליים שלכם. במקרה אחר אמר תלמדו פרק כיצד הרגל. פרק כיצד הרגל זה פרק שני של בבא קמא, והוא מדבר על רגל של בהמה, אמר להם תלמדו אותו, והרגל שלכם תהיה בריאה. משהו מדהים. אז אדם כזה שיש לו השפעה למעלה, אבל בעולם הזה הוא לא בקי, ובשבילו זה השבח. הוא לא בקי בעולם הזה. פעם היה אחרת, הגר"א היה בקי בכל החכמות, הרוגאצ'ובר גם כן היה בקי. אבל היום זה לא ככה. לכן מי שלמד - למד, ולא יעשה פרסום: רבותי, אני יודע 'אלגברה'! תודה רבה שאתה יודע, יותר טוב שאינך יודע... בזמן הזה שלמדת אלגברה, הפסדת כמה זמן גמרא.

10. אחד הסיפורים שם על נחש ששתה מים, ואח"כ בא בעל הבית ורצה לשתות, והכלב התחיל לנבוח שלא ישתה, אבל הוא לא רצה לשמוע לו, והכלב קפץ לתוך הסיך של המים ושתה ממנו ומת על המקום, אבל הציל אותו ממות. ויש שם עוד סיפורים כאלה. יש שם סיפור על אחד שמצא מים מגולים בערב כיפור, ואמר: אין דבר, "מאריה דצומא ליקום", בעל הבית של הצום - כלומר הקב"ה שציוה אותו לצום - יעמוד לי שלא אנזק מזה. והוא עוד לא גמר לשתות ומת [כי אין סומכין על הנס].

11. הנה בגמרא (בכורות דף ח' ע"ב) כתוב שהנחש מתעבר ויולד אחרי שבע שנים, ואמרו שאין דבר כזה, כמה הוא יכול להחזיק את העובר בבטן?! וכי יש לו שם פריז'דד? ... והתברר שיש דבר כזה, מה יש? יש סוג של נחש שנקרא "פיתון". הפיתון הזה, הנקבה יכולה להחזיק את העובר במעייה שבע שנים, וכאשר תחליט ללדת אותו הוא נולד. וכשלא תחליט הוא יושב שם רגוע, טוב לו בבטן של אמו - "טוב לו תורת פיך מאלפי זהב וכסף" (תהלים ק"ט ע"ב)... שבע שנים! רואים שיש דבר כזה, ועד הדור שלנו לא ידעו...

בגמרא לא יזלזל בהם, לא יגיד שאלו דברים שלא היו ולא נבראו, אלא צריך ללמוד וללמוד, ואולי תאמר שזה היה פעם בזמננו, ואולי זה לא "נחש", אלא "רחש" וכן על זו הדרך.

חברת "אמפה"

יא. אח"כ כתוב (במדבר ח' ג'): "ויעש כן אהרן אל מול פני המנורה העלה נרותיה". אל מול פני המנורה" ראשי תיבות אמפ"ה. המקור הטוב ביותר היה של "אמקור", ואמקור נקראת במקור "אמפה" (ככה כתוב ב"ישכיל עבדי" ח"ה חאו"ח ס' ל"ו - "חברת אמפה בע"מ). והנה אמפה כתובה בתורה.

חמש פעמים מוזכר "בני ישראל" בפסוק

יב. אח"כ יש פסוק אחד ומיוחד (במדבר ח' י"ט): "ואתנה את הלויים נתונים לאהרן ולבניו מתוך בני ישראל לעבוד את עבודת בני ישראל באהל מועד ולכפר על בני ישראל, ולא יהיה בבני ישראל נגף בגשת בני ישראל אל הקודש". הפסוק מזכיר את בני ישראל חמש פעמים! בשעה שהיה יכול לקצר את הכל ולכתוב: "ואתנה את הלויים נתונים לאהרן ולבניו מתוך בני ישראל לעבוד את עבודתם באוהל מועד, ולכפר עליהם ולא יהיה בבני ישראל נגף בגשתם אל הקודש". למה כתב "בני ישראל" חמש פעמים בפסוק אחד? רש"י אומר: להודיע חובתן (כמו שנאמר (ירמיה ל"א, כ') "כי מידי דברי בו זכור ואזכור עוד") שמנה אותם חמש פעמים כנגד חמשה חומשי תורה. ומה הקשר חמשה חומשי תורה לזה? שמעתי פירוש בשם הגאון החתם סופר. החתם סופר אמר ככה: כל קטע בפסוק רומז על אחד מהחומשים, הראשון - "ואתנה את הלויים נתונים לאהרן ולבניו מתוך בני ישראל", הרי ביום הראשון של מעשה בראשית היה הבדלה, "ויבדל אלקים בין האור ובין החשך" (בראשית א' ד'), ואחר כך "ויבדל בין המים אשר מתחת לרקיע ובין המים אשר מעל לרקיע" (שם פסוק ז'), "ותראה היבשה" (שם פסוק ט'). כל יום ויום היתה הבדלה, ואותו דבר לקחתי את הלויים מתוך בני ישראל והבדלתי אותם מהם [אז זה כנגד ספר בראשית]. אח"כ "לעבוד את עבודת בני ישראל באוהל מועד" - כנגד ספר שמות, הרי ספר שמות מדבר על "בעבודה קשה בחומר ובלבנים" (שמות א' י"ד) וכדו', לכן "לעבוד את עבודת בני ישראל" כנגד ספר שמות. "ולכפר על בני ישראל" - כנגד ספר ויקרא שכולו כפרה וקרבת. אח"כ כתוב: "ולא יהיה בבני ישראל נגף" - כנגד ספר במדבר, שהיה להם במדבר מניין הפקודים, "ולא יהיה בהם נגף בפקוד אותם" (שמות ל' ב'). ואחר כך כתוב: "בגשת בני ישראל אל הקודש" - כנגד ספר דברים, שעומדים להיכנס לארץ ישראל, וזהו "בגשת בני ישראל אל הקודש".

הפסוק רמז לעולים לספר תורה

יג. זה פירוש יפה מאד. אבל ראיתי עוד פירוש בספר "משכיל לדוד" (עידאן) שזה רומז על העליות של ספר תורה. כמה עולים לספר תורה בשבת? שבעה עולים - כהן ולוי וחמשה ישראלים, וכאן כתוב הדבר הזה, פלא פלאים! "ואתנה את הלויים נתונים לאהרן ולבניו" - זה כהן ולוי. אח"כ "בני ישראל" חמש פעמים - זה עליית שלישי, רביעי, חמישי, ששי ושביעי. אבל יש עוד דבר, שאם אין לוי בבית הכנסת - לא יעלה ישראל, אלא כהן עולה פעמיים, וזה: "ואתנה את הלויים - נתונים לאהרן ולבניו", שהעליה שלהם נתונה לכהן. בניגוד לדעת כמה אחרונים שאומרים שאפילו שהגמרא (גיטין דף נ"ט ע"ב) אמרה ככה, אבל איך אתה נותן לכהן לעלות פעמיים? וחפשו כל מיני טעמים לעשות חילוקים. אבל ההלכה כמו שנאמר בגמרא שכהן עולה פעמיים, ואם אין לוי אומרים: "אין לנו לוי, קרב כהן במקום לוי", ואין בזה שום חשש.

מי קודם לכהן?

יד. חכם אחד מאוחר, שמו רבי יהודה אסאד, מחבר שו"ת "יהודה יעלה" (חאו"ח ס' מ"ה), והוא מובא בספרו של הרב עובדיה (שו"ת יב"א ח"ו חאו"ח סי' כ"ה) לגבי העלייה לתורה במקום שאין לוי שלא יעלה שוב הכהן, והוא דחה אותו. וכך פשוט הדבר. ויש כאלה שהרב הגדול שבעיר עולה במקום כהן. למה? כי כתוב בגמרא במגילה (דף כ"ב ע"א) "רב קרי בכהני", רב היה עולה במקום כהנים. כי הכלל הוא ככה, אם יש כהן גדול עם הארץ, ותלמיד חכם ישראל - ת"ח דוחה את הכהנים (הוריות דף י"ג ע"א). והרמב"ם היה מתרעם בפירוש המשניות שלו בגיטין (פרק חמישי משנה ח') והיה אומר: אני לא יודע למה נשכח הדין הזה, אפילו במדינות צרפת שאין להם מ"חולאי המנהגות" - הם בריאים מחולאי המנהגות, מהמחלות של המנהגים (הרמב"ם לא אוהב מנהגים, ואומר שהמנהגים האלה הם מחלות...) אפילו הכי שכחו את הדין הזה,

וכהן עולה תמיד. אבל את זה כתב בילדותו שהיה חריף, ויותר מאוחר הוא כתב את היד החזקה - "משנה תורה", ושם (פ"ב מהלכות תפלה ה"ח) כתב **שהמנהג פשוט היום שאפילו כהן עם הארץ עולה לפני ת"ח**. ומה הסיבה? כי הכהן אומר: וכי הכהונה שלי לא שוה כלום? הוא אמר שהוא יודע יותר טוב ממני? אני יודע יותר "מסבתא שלו"... ויותר מכולם, מי אמר שאני לא יודע? וכך יגרמו מחלוקות רבות, לכן אמרו שתמיד הכהן יעלה ולא ת"ח. **ויש יחידי סגולה שהם דוחים את הכהן**¹². היה גאון אחד לפני 300 שנה בעל "החכם צבי" - אביו של היעב"ץ - שהיה עולה לתורה ודוחה את כל הכהנים. היה אומר: אני יכול לעלות במקום כהן. ובימינו **הרב עובדיה** ככה היה עושה, היה עולה במקום כהן גם כשיש כהן, ואומר: על פי דין הגמרא ת"ח קודם לכהן, ואני ת"ח. הוא היה בקי בעצמו. פעם מישהו שאל: איך משה רבנו שהיה עניו מכל אדם כתב על עצמו (במדבר י"ב, ג'): "והאיש משה עניו מאד מכל האדם", איזו ענוה זו? ענו לו: עניו לא פירושו שהוא לא מכיר את עצמו, אלא הוא מכיר את עצמו, אבל הוא יודע שלעומת מה שיכול היה להגיע, היה יכול להיות הרבה יותר מזה, הוא מכיר בערך עצמו, אבל יודע שהוא לא עשה את כל החובה שלו¹³. וא"כ הפסוק שאמר "ואתנה

12. ויש מנהג ידוע ומפורסם שביום שבת פרשת בראשית לא יעלה הכהן, אלא מי שזכה [בשמחת תורה] בחתן בראשית יעלה בשבת הקרובה בפרשת בראשית במקום עליית כהן, ומי שזכה בחתן מעונה יעלה לוי וכדומה. ואז באותו היום היו אומרים בתנוס לכהן שרוצה לעלות: תשמע, היום העליה שלך לא שווה כלום, תשב בחוץ. ואם אתה לא רוצה לשבת בחוץ - תשב בפנים ואל תעלה... וככה אמר מהר"י קולון (שורש ט') שבשביל שיכניסו הכנסות לבית הכנסת היו עושים כדבר הזה. אצלנו בתנוס לא הרבה עשו כדבר הזה, אלא היו קצת בתי כנסת שעושים את זה.

13. פעם מישהו אמר **לרב עובדיה**: אני לא יכול לדרוש ברבים, כי רק הרב שכבר בקי בתורה כולה, יכול לדרוש [כי יש לו זמן פנוי]. אמר לו: ואני לא מפסיד כשאני בא ומספר סיפורים לבעלי בתים? אני מספר להם סיפורים, ובזכות הסיפורים האלה הם חוזרים לתורה ומקשיבים. הרב היה רב בתל אביב כמה שנים, והיה בא לבית הכנסת ומדבר, ועשיר אחד היה בא ואומר: הרב, מה זה אברכים, האברכים האלה בטלנים, אינם רוצים לעבוד, אין להם כסף, שילכו ללמוד עבודה... וכשהיה מגיע האיש הזה, הרב היה מספר סיפורים על אהבת התורה, על הידע שיש בתורה. תמיד כשהיה בא, הגבאי היה קורץ בעיניו לרב עובדיה, והרב היה מבין שהגיע ההוא שהוא נגד האברכים, והרב היה מתחיל

את הלויים נתונים לאהרן ולבניו" מדויק מאד, הלויים נתונים - העליה שלהם נתונה לאהרן ולבניו, אם הם לא באו, אהרן ובניו יעלו והכהן קורא פעמיים, ואומרים: "קרב כהן במקום לוי".

"ויהי אנשים אשר היו טמאים" במה תלויה המחלוקת מי הם?

טו. בהמשך (במדבר ט', ו) כתוב: **"ויהי אנשים אשר היו טמאים לנפש אדם ולא יכלו לעשות הפסח"**. ושאלו, מי הם האנשים האלה? יש שתי דעות בסוכה (דף כ"ה ע"א) יש דעה שאלה היו **מישאל** ואלצפן שלקחו את גופותיהם של נדב ואביהוא, ויש דעה שאלה היו **נושאי ארונו של יוסף**. ארונו של יוסף היה מונח במצרים מאה וחמשים שנה מזמן שנפטר עד שהעלו אותו לשכם אחרי פטירת משה רבנו. ובמה נחלקו התנאים האלה? הסבירו שנחלקו מתי נפטרו בני אהרן. אנחנו יודעים שזה היה בר"ח ניסן, אבל זה לא ברור. יש אומרים שמה שכתוב: **"ויהי ביום השמיני קרא משה לאהרן ולבניו"** (ויקרא ט', א) יש אומרים שמיני זה ר"ח ניסן שהיה שמיני למילואים, ויש אומרים ששמיני זה ח' בניסן. ואם נאמר ח' בניסן, זה יבוא טוב שלא יכלו לעשות הפסח, למה לא יכלו? כי היו צריכים שבעה ימים להזות עליהם אפר פרה, ואין לך שבעה ימים מפטירת נדב ואביהוא (ט', י, י"א, י"ב, י"ג, י"ד - אין לך שבעה ימים) ולכן לא יכלו לעשות הפסח. אבל אם אתה אומר שבני אהרן נפטרו בר"ח ניסן, אם כן מה הבעיה? עברו שבעה ימים, ויכלו להיטהר באפר פרה ולעשות את הפסח. זו מחלוקת איך לפרש¹⁴.

האם יש טומאה בחנוטה?

טז. היה ילד אחד שהיה עתיד להיות גאון גדול - **שמו רבי מתתיה שטראשון**, היה בנו של **הרש"ש**¹⁵. כשהיה ילד בגיל עשר, ידע את כל הששה סדרי משנה, ואביו למד אתו את המשנה למלך. והמשנה למלך שואל (פ"ג מהלכות אבל ה"א) על מה שהיו בזמנו כל מיני סוחרים שהולכים לפרמידות של מצרים, ולוקחים משם **גופות חנוטים** של מצריים ומוכרים אותם¹⁶. והמשנה למלך מסתפק בהם כמה שאלות (המשנה למלך היה גאון עולם, שכל התלמוד היה מונח בזכרונו), אומר: **האם יש בו טומאת מת, טומאת כהן או לא?** כהן שבא לבית שיש בו חנוט כזה, יש בו טומאה או לא? אולי החנוט הזה נעשה כמו עפר, עפרא בעלמא, ואם נעשה עפר אין בו טומאה. או נאמר שלא, כיון שחנוטו אותו נשאר בתור גוף מת. אז בא רבי מתתיה הקטן הזה ואמר לו: אבא, אני יש לי תשובה לשאלה של המשנה למלך. אמר לו מה התשובה? אמר לו

לדבר על זה. עד שאחרי שנה אמר לו: חבל שלא שמתי את הילדים שלי בתורה! חבל! הרב ידע איך למשוך אנשים, והוא אומר: אני לא מבזבז הרבה שעות?! יכולתי ללמוד בהם הרבה, אבל אני **עשיתי את הכל למען "זיכוי הרבים"**.

14. יש אשכנזים שלוקחים את כל הקולות לענין תחנון, יש דעה שאומרת שבר"ח ניסן היתה פטירת בני אהרן, וזה היום השמיני, אז לפי זה התחילו שבעת ימי המילואים מכ"ג באדר. כשהייתי מתפלל בנדבורנא, כבר מכ"ג באדר הם לא אומרים תחנון, כי זה שבעת ימי המילואים, אבל לא נכון, כי מרן פסק שמר"ח ניסן לא אומרים תחנון, אבל הם, כל הקולות יש להם. יש להם ספר מלפני מאה שנה, וכתוב בו איזה אדמו"ר נפטר היום ואתו חכם נפטר היום, ויש יום אחד בשנה שאומרים בו וידוי, כי לא מצאו מי שימות באותו היום... ואמרו שפעם באו חסידים לרב שלהם ואמרו לו: תשמע כבוד הרב, כדאי לך להפטר מן העולם בתאריך הזה כדי שלא נצטרך לומר וידוי, כל השנה כולה לא אומרים וידוי רק בכיפור, ועוד יש לנו איזה יום (בכסלו נדמה לי) שאומרים וידוי, ואם היית מת - גמרנו!... אמר להם מה אתם רוצים? שאני אמות היום? אני לא אמות, לכו לעזאזל... ואני ראיתי את הספר הזה, כל השנה כולה יש בו פטירות של רבנים. **והאדמו"ר ממנוקאטש** אמר זו שטות! אין דבר כזה, היתכן שביום פטירת חכם לא אומרים וידוי? רק בהילולא של רשב"י בלבד, ויש בו טעמים בגלל שהיה שמח בפטירה שלו, אבל על כל הרבנים כולם אומרים וידוי ביום הפטירה שלהם. ביום שבעה באדר של משה רבנו אומרים וידוי, מה אתם חושבים שאתם יותר ממה רבנו? הוא היה תקיף, יש לו ספר על השולחן ערוך "דרכי חיים ושולם" [וכתב את זה שם (סי' קצ"א)].

15. הרש"ש כולו בקיאות, כולו ידע וכולו חכמה, בקי בכל הדברים בעולם. אם יש חשבון - הרש"ש, אם יש משולשים - הרש"ש, אם יש רפואה - הרש"ש, יש ספר שלם נקרא "פנקסו של שמואל", מי זה שמואל? הרש"ש - רבי **שמואל שטראשון**. אמר (עמ' ק"ע) תראו איזה פלא, יכול אדם ביד שלו לנגוע בכל מקום בגופו, אדם יכול לחכך בגב שלו עד המקום הכי נמוך, שלא יכול להגיע אליו מישהו אחר, והוא יכול להגיע, ככה כתב, ובדק את הדבר הזה.

16. יש אנשים שרוצים לקנות דמות של פרעונים של מצרים. יש דמות יפה מאד... - "תות ענח" אמון" ככה שמו של המלך. בן שמונה עשרה שנה מת (לא אומרים נפטר. הוא מת, הוא היה גוי עובד עבודה זרה) והנציחו אותו. חנטו אותו והוא ככה נשאר כמו בן אדם (ויש תמונה שלו), והיו סוחרים מסתחרים בו,

בשורה משפחת!!!

בקרוב יפתחו פתורים חדשים ברחבי הארץ לשיפוש חכמים להכשרת פורי הוראות

הלכה - פראות - רפואה

השיעורים נפסדים ע"י ראש בית ההוראה

הגאון ר' **יניב נסיר שליט"א** ועוסקים בעיקר בלימוד פראות בעניני רפואה והלכה, ובשילוב הוראות פעשיות בשאלות ששאלים תדיר בבתי הוראה, והוראות כאת גדולי פורי ההוראה. בשילוב פגנת וסירטונים כשיתוף כיה"ח "שערי צדק" ירושלים.

נסיום הלימוד ורבהינה תנתן העודת הוראה פטעם בית ההוראה "פעין טהור"

בחתופת נשיא בית ההוראה הגאון הגדול ר' **ברוך שרגא שליט"א** ראב"ד ירושלים.

ניתן גם לתאם סדרת שיעורים בהג'ל לכללים העוסקים בהלכות טהרה

לפרטים והרשמה: 0527-150-637

וישבעו" (תהלים כ"ב, כ"ז). נפקא מינה אם הספרדים (למשל הרב מחפוד) רוצים לתת הכשר, ויש שם דגים בגבינה, לא כדאי לאכול.

א-ל בבקשה רפא עכשיו לה

יח. נסיים בדבר אחד, כתוב: **"ויצעק משה אל ה' לאמר א-ל נא רפא נא לה"** (במדבר י"ב, י"ג). על מי אמר "א-ל נא רפא נא לה"? על מרים אחותו, ולמה אמר נא פעמיים "אל נא רפא נא"? אלא כל העולם לא מבינים מה זה "נא", חושבים שכל "נא" לשון בקשה. יש גמרא (ברכות דף ט' ע"א) שאומרת "אין נא אלא לשון בקשה". אבל לא תמיד ככה, האבן עזרא כמה פעמים רומז ש"נא" פירושה עכשיו, והתרגום ככה אומר: נא - כען, כען פירושו עכשיו. **אלא יש "נא" שפירושה בקשה ויש "נא" שפירושה עכשיו.** למשל: אברהם אומר לשרה (בראשית י"ב, י"א) "הנה נא ידעתי כי אשה יפת מראה את", וכי אפשר לומר "הנה בבקשה ידעתי"? אלא הפירוש הוא - **"עכשיו"** ידעתי שאת אשה יפת מראה. ועל זה אמרו (ב"ב דף ט"ז ע"א) מה, רק עכשיו?! לפני כן לא ראית אותה? "מכלל שעד עכשיו לא הכיר בה". וכאן באו שניהם ביחד "א-ל נא - בבקשה - רפא נא - עכשיו - לה", רפא אותה עכשיו. ולכן עונה הקב"ה למשה: **"ואביה ירוק ירק בפניה הלא תכלם שבעת ימים"** (שם פסוק י"ד). אתה רוצה שתיפטר מיד מהמחלה הזאת? צריך לפחות שבעה ימים. ומזה למדנו את כל הכללים של הקל וחומר ושל "דין לבא מן הדין להיות כנידון" (ב"ק דף כ"ה ע"א). ה' יתברך ידון אותנו ברחמים, ויבטל מעלינו כל גזרות קשות ורעות, ויבטל את המחלוקת בעם ישראל ונזכה לגאולה שלמה במהרה בימינו אמן ואמן.

מי שבירך אבותינו הקדושים אברהם יצחק ויעקב הוא יברך את כל הקהל הקדוש הזה, אלה ששמעו כאן, ואלה ששומעים בליון, ואלה ששומעים ברדין, ואלה שקוראים אחר כך ב"בית נאמן", כל מי שקרא או ראה או שמע, יתברכו מן השמים בכל טוב, ויזכו לראות בניהם ובני בניהם שומרי תורה ומצוות, ונזכה לגאולה שלמה במהרה בימינו אמן ואמן.

כתוב בגמרא לפי דעה אחת, שהאנשים אשר היו טמאים לנפש אדם אלה נושאי ארונו של יוסף. ויוסף היה חנוט, ככה מפורש בתורה (בראשית נ', כ"ו): **"ויחנטו אותו ויישם בארון במצרים"**. ומאז שנחנט יוסף עד שמשה רבנו הוציא אותו מהיאור - "ויקח משה את עצמות יוסף עמו" (שמות י"ג, י"ט) עברו למעלה ממאה ושלושים שנה, אם כן למה יש בו טומאה בכלל? (ואל תגיד לי שיש דעה אחרת, כי בגוף הדבר הזה שחנוט יכול לטמא לא נחלקו, ולפי הדעה הזו נטמאו ליוסף שהיה חנוט, והם היו טמאים לנפש אדם). אמר לו: בן פורת יוסף, **"ישמח אביך ואמך ותגל יולדתך"** (משלי כ"ג, כ"ה). ואת הראיה הזו כתב **רבי שלמה כהן** יותר מאוחר שהיה אב"ד בוילנא¹⁷, והוא מביא את זה (בהגהותיו לסדר טהרות מסכת אהלות פ"ב מ"א) בשם "תפארת המדעים", ככה הוא קורא לו. היה ילד קטן בגיל עשר ואמר את ההוכחה הזאת. והרב שלמה כהן מצא איזו דרך לרחות אותה, אבל עצם הדבר שילד בגיל עשר כשלומד משנה למלך זוכר גמרא בסוכה כ"ו, זה משהו נדיר מאד.

אכילת דגים וביציהם בחלב או בחמאה

יז. הבן איש חי (ש"ב פרשת בהעלותך אות ט"ו) כותב על **אכילת דגים בחלב**, ואכילת דגים עם גבינה, שיש אומרים שיש בזה סכנה. האשכנזים לא חוששים לזה, ונותנים הכשר ולא חוששים. אומרים שזו טעות סופר בבית יוסף (יו"ד סי' פ"ז), **אבל דגים בחמאה גם לדעת הספרדים זה מותר.** ואני עשיתי סימן לזכור את זה - **דגים - 57, בחמאה - 56**, זה כמעט אותו דבר, הגימטריא קרובה מאד ולכן מותר לאכול דגים בחמאה. ועוד דבר, מותר לאכול ביצי דגים בחלב. ביצי דגים זה לא דגים. זה מובא בשו"ת "הלכות קטנות" (ח"ב סי' ע', וקורא להם בוטרג'ו, כי ביצי דגים נקראים בצרפתית בוטרג') שביצי דגים זה לא דגים, ואין בהם עניין של דגים. אז לפחות יש לנו שני דברים: **אפשר לאכול ביצי דגים בחלב, ואפשר לאכול דגים בחמאה. אבל דגים בחלב או דגים בגבינה, לא כדאי לאכול. והאשכנזים מתירים בכל,** אומרים שיש טעות סופר בבית יוסף לכן מותר להם לאכול. "אכלו ענווים

17. בוילנא מאז שנפטר הגר"א אמרו, אף אחד מאיתנו לא יקרא לא רב ולא אב"ד, רק מו"ץ - "כי אם כמו"ץ אשר תדפנו רוח" (תהלים א, ד)... למה? כי מה הם נחשבים לעומת הגר"א? לכן נקרא הרב שלמה כהן מו"ץ דק"ק וילנא - מורה צדק דקהל קודש וילנא.

היילולה מזרח

הראשון לציון

מרדכי אליהו זי"ע"א

יום שלישי כ"ד בסיון ה'תשפ"ג

(13.06.2023 למנינם)

בציונו הקדוש בהר המנוחות בירושלים

סליחות והעצרת המרכזית בשעה: 18:30

בהשתתפות בניו ממשיכי דרכו מרנן ורבנן שליט"א

במעמד ראש העיר
משה ליאון

לאחר העצרת התועודות המרכזית אל תוך הלילה

שאלים ללא תשלום
מחצית לליל 17:00-24:00
אין תית' לה יוב פורים בוקס

טלפון ומכונת כסף
*5165

שמות לבימה
ללא תשלום
פרק ושלוחים במוסד
02-6536842

לרווחת בני ברק המוסדות, הציון ואוהל הכנסת הארזים. היו פתוחים במשך כל שנת הימאה

לי? אמר לו: "תשמע, אני מוכן להביא לך את החלוק שעלי, אעשה אתך שטר חוב, ותשלם לי מאה אלף דולר בעשרים תשלומים, כל חודש חמשת אלפים דולר. לעצמי אני כבר אקנה חדש מהמפעל". שמח הכפרי וסגר את העסקה. מיד אותו סיטונאי פשט את כותנתו מעליו, נתן אותה לאיש, ושלח אותו לדרכו לחיים טובים ולשלום.

רפואה או מכה?

מהר מהצפוי, תוך שבועיים הכפרי הגיע. אמר לו הסיטונאי המופתע: "מה קרה שבאת מהר? כבר נגמרה לך הסחורה?". ענה הכפרי: "לא נגמרה, אבל לא על זה באתי. אתה יודע מה קרה ליי? אני כבר שבועיים חולה בדלקת ריאות! זה מעיל מרפא! חייכתי עד שאבריא, ומיד שהבראתי רצתי לכאן להחזיר לך את החלוק. אתה עוד צריך להביא לי פיצויים!". אמר המוכר: "זה בלתי אפשרי! לא יכול להיות שכל כך הרבה מדענים טעו!".

והמשיך המוכר: "אני רוצה להבין איך אתה מתנהג בבית שלך. מה גודל הבית שלך בכפר? כמה נפשות אתם?". ענה לו: "שלשה חדרים, ואנחנו ששה נפשות בבית". אמר המוכר: "יפה, לא אמורה להיות בעיה של צפיפות, אבל האם יש עוד מישהו שמתארח אצלך?". ענה הכפרי בתמימות: "כן, יש לי בחצר תרנגולים, עזים וכבשים, והם רועים ביום בחוץ. בלילה יש כל מיני בעלי חיים, יש גנבים, ואני מפחד שהבהמות והעופות יטרפו או ייגנבו, ולכן אני מכניס אותם לבית, מפזר אותם בכל החדרים ואנחנו ישנים איתם יחד"... יותר גרוע מתיבת נח, שם היתה לבעלי החיים קומה נפרדת, ואילו כאן הם באותם החדרים עם בני האדם...

המוכר שמע את זה ונבהל: "תגיד, אתה בסדר? אתה מכניס אצלך עזים תרנגולים וכבשים לילה שלם, מלכלכים את הבית, מרבים בחיידקים ובלכלוך, איך אתה רוצה להיות בריא? נראה לך שהחלוק הזה ישמור עליך?! החלוק הזה שומר רק אחרי שאדם מנקה את הבית שלו, שלא תהיה לו כניסה חופשית לחיידקים, רק אז אם תלבש את החלוק 'ונגע לא יקרב באהלך' (תהלים צ"א, י)..."

ובזה מיישב רבי יצחק מוולאז'ין את השאלה שלנו. בשביל שהציציות תשמורנה על האדם, הוא צריך לשים לב שלא ייכנסו כל מיני פגעים וחולאים לתוכו, שלא להתחבר לאנשים לא טובים, ושלא להביט במקומות לא רצויים. אבל אם האדם לא מנסה לשמור על עצמו, ועוד מביא על עצמו מרעין בישין, איך ינצל?

אל נא רפא נא לה

כמה פעמים היו באים אנשים חולים אל מר אבי הצדיק רבי בנימין הכהן זצ"ל, והיה אומר להם להתחזק בלבבית טלית קטן. ולמה? כיון שהמילה **טלית** בגימטריה 449, והתפלה של משה רבנו מהפרשה הקודמת "**אל נא רפא נא לה**" (במדבר י"ב, ג'), ג"כ גימטריה 449, ולכן מי שיקח טלית יזכה לרפואה ולבריאות.

חוטפים ציציות

הציציות מחיות את האדם. לפעמים אני נמצא בערבי סליחות ברמת גן, והמארגנים מביאים ציציות לחלק אחרי הסליחות. באים לשם הרבה צעירים חילוניים, אשריהם ישראל, ושירים את הסליחות בכוח ובהתלהבות גדולה. אחרי התפילה מציעים האחראים ציציות לציבור, והם חוטפים אותם כמו

לחמניות אחרי פסח... זו הנשמה של היהודי! לכל יהודי יש נשמה קדושה, צריך רק קצת להבריק אותה, להביא אותם לסליחות, לתת להם ציציות, ואז פתאום רואים את אהבת ה', ואת האש היהודית הבוערת בעם ישראל.

מתוך שיחותיו ודרשותיו של מורנו ראש המוסדות **הגאון הגדול רבי חננאל כהן שליט"א** ראש ישיבת 'לבנימין אמר' ברכיה

ערך: הרה"ג ר' יוסף חיים נחום הלוי שליט"א

הציצית שומרת על השומר

והיה לכם לציצית וראיתם אותו וזכרתם את כל מצות ה' ועשיתם אתם ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם (במדבר ט"ו, ל"ט).

עין או לב?

שואלים המפרשים, הרי הפסוק היה צריך להתחיל הפוך, בהתחלה עין רואה ואח"כ הלב חומד, וא"כ היה צריך לומר: "ולא תתורו אחרי עיניכם ואחרי לבבכם", ולמה פתח בלב? אלא תירצו, שאם אדם בטעות עבר בקרן זוית הרים את הראש וראה מה שראה, זה שוגג, הוא לא התכוון להסתכל, ולכן מוחלים לו על זה. אבל אם במקום להוריד את העינים מיד הלב שלו מפתה אותו להמשיך להסתכל, בזה מתחילה התביעה עליו, יש לו עכשיו בחירה, מדוע ממשיך להסתכל? ולכן הקדים את הלב, הראיה הראשונה לא נחשבת, ואז בא הלב וחמד, והמשיכו העינים לראות. וזה "ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם".

ציצית מצילה

על כל פנים, אומרת התורה: "והיה לכם לציצית וראיתם אותו וזכרתם את כל מצוות ה' ועשיתם אותם ולא תתורו" וגו', כלומר אם אדם לובש ציצית ומקיים את המצוה היקרה הזאת, בסוף יזכה שיזכור את כל המצוות, ויינצל מראיות אסורות כמו המעשה בתלמידו של רבי חייא (מנחות דף מ"ד ע"א).

אבל יש שאלה גדולה. הרי אנחנו רואים הרבה אנשים עם ציציות גדולות וארוכות, ולצערנו הרב הם נמצאים במצולות היום, בבוץ העמוק ביותר! אז איפה ההבטחה של "וזכרתם את כל מצוות ה'" ועוד הם לובשים את הציצית הכי מהודרת, הכי כשרה, טלית מצמר! ואיפה ההבטחה?

חלוק הפלא

את השאלה הזאת שאל הגאון רבי יצחק מוולאז'ין זצ"ל, והשיב תשובה נפלאה על ידי משל. היה מעשה בכפרי אחד שהיתה לו מכולת קטנה, ופעם בחודש היה נוסע לעיר הגדולה, קונה סחורה מהסיטונאי, מביא לכפר ומוכר, וכך היה מתפרנס כדי מחייתו. באחת הפעמים שנסע לעיר הגדולה, הגיע לסיטונאי, והנה הוא רואה אותו לבוש בחלוק מיוחד במינו, משהו שלא רואים כל יום. פנה אליו ושאל: "מה החלוק הזה עליך? ממתית אתה לובש חלוקים?". אמר לו המוכר: "החלוק המיוחד שאתה רואה, עלה לי מאה אלף דולר!". הקונה התפלא: "מאה אלף דולר?! אני יכול למצוא לך כזה בחמשים שקל, ואם אמצא אותו בשוק הערבי, אביא לך אותו גם בעשרה שקלים... כל כך הרבה שילמת עליו? על מה?".

הביט בו בעל החלוק ואמר: "אל תזלזל, החלוק הזה מגן מכל המחלות! בדקו אותו המדענים, וגילו שאם אדם לובש אותו בורחות ממנו כל המחלות, כל החיידקים, לא תהינה לו יותר בעיות רפואיות!". אמר לו הכפרי: "אבל עד כדי כך? מאה אלף דולר?". ענה לו הסיטונאי: "חביבי, וכל אשר לאיש יתן בעד נפשו (איוב ב', ד), על בריאות משלמים!". אחרי שחשב הכפרי מעט, אמר למוכר: "שמע, אני מקנא ממך, גם אני הייתי רוצה דבר כזה. אתה יודע, בכפר שלנו הרופא מגיע פעם בשבועיים, ועד שמגיע ממתנינים לו מאה אנשים בתור, ואם לא התקבלת תחכה עוד שבועיים. אבל אני לא רוצה להמשיך כך, אני רוצה להיות בריא!". אמר לו העשיר: "יש לך מאה אלף דולר לשלם?". ענה הכפרי: "לא, אין לי, אבל יש לך אולי דרך לעזור

בס"ד

מפעל זיכוי הרבים

שונה הלכות לשנת תשפ"ד

מעל עשרת אלפים עותקים
מחולק חינם בבתי כנסיות ומדרשות

יקיריך ממתנים לעילוי נשמה
אתה יכול להיות שותף בזכויות,
להצלחה ליום הנישואין/ההולדת, לברכה בימי שמחותיך

360 ₪ בלבד ליום ומאות אלפי אנשים לומדים ביום זה

בזכותך ולמענך.

ההרשמה בעיצומה. **כל הקודם זוכה!**

להצטרפות לזיכוי הרבים התקשרו:

08-6727523

ניתן לשלוח הזמנות למספר זה | בעמדות נדרים פלוס

ילדי גאלה

בית נאמן לילדים

מתוך שיעוריו של רבנו מרן ראש הישיבה שליט"א
לע"נ גאולה בת הרבנית אסתר מאוזו ע"ה

עורך: הרב ג'ר
שמואל עידאן שליט"א

גליון
313

ידע תדע

א. יש מקומות ש"הלא" פרושה "הרי", כמו "הלא אתה אלקים ונתתנו ולא תצא אלקים בצבאותינו" (תהלים פרק ס' פסוק י"ב), אבל מצאנו "הלא" שפרושה "האם-לא", וכמו שטענו אומר ליצחק אבינו "הלא אצלתי לי ברכה" (בראשית כ"ז ל"ו), ואין הפננה: הרי השארתי לי ברכה, כי מאיפה דע זה? אלא הפננה: האם לא השארתי לי ברכה? אז האות ה"א כאן זה ה"א השאלה, ו"לא" זה שתי מלים "האם-לא". (גליון 67 הערה 1)

ב. השיר "אעופה אשכנה" שלו געגועים לשכנה, וחבר אותו רבי יצחק אבן צירא זצ"ל (הוא לא אחיו של רבי יצחק אבן סאל) אלא דוד שלו, שבסוף הנהג בעונות ע"י גוים (ימ"ש וזכרם). הוא כתב את השיר הזה בגיל 14, ובאותו זמן אביו חפש אותו, אחר כך הוא הראה לו את השיר הזה, ואמר לו אביו: חזק וברוך, זה שיר מיוחד במינו. (גליון 99 הערה 1).

ג. האשכנזים אומרים מה ואנחנו הספרדים אומרים מה? למשל בדברי הגמרא "אמר מר", וכיצד בזה. ותמיד אמרו שהעקר כמו האשכנזים, רק שלא רוצים לומר "מר". פעם לפני מאה שנה בערה, בא חכם אשכנזי לארץ ישראל, ונכנס עם הספרדים כדי שיצאו לו איפה העיר הזאת והעיר הזאת והעיר הזאת. והוא אומר להם: "מר". והספרדים אומרים: "אני לא מר אני מתקן..." עוד פעם הולכים ואומר לספרדי: מר. והוא אומר: "אני לא מר, למה אתה קורא לי ככה? תגיד מר אל תגיד מר!". אמר להם טוב טוב בסדר אבל זו לא טעות (לומר מר). הגאונים כתבו מור בוא"ו (עיינו בספר אסף המזכיר עיר אמר מר), וגם רבנו עובדיה מברטנורא כתב (אהלות פרק י"ז משנה א') מור עם נא"ו, ויש עוד פסוקים והוכחות שהראשונים אמרו מור בוא"ו. ורק אחר כך באו אחרים ואמרו למה נגיד מור בוא"ו? נגיד מר כמו מארי, כמו שכתב בדנאל (ד' ט"ז): "מרי חלמא לשנא, ופשרה לערך". אבל מי אמר ששכך זה נכון? [שואלי אין ללמד מ"מארי"], אדרבא, הנכון לומר מור בוא"ו, וככה נמצא בתקוני ז'ר (תיקונא שתיאה דף קמ"ה ע"ב). כתבתי את זה באסף המזכיר (הנ"ל), ובהערות לספר התשבי (עדר מר). (גליון 332 הערה 10).

למען תספר

פשוט, יש למעלה הקדמה שכתב אותה הרב הא"י, ועל פי אותה הקדמה הדברים ברורים, והם בסדר גמור. אבל מה הוא יעשה? יאמר: אני השמש אדע תשובה לקשייתך? יעשו ממני חוכא וטאלולא, אני לא עושה ככה. אז אחרי שהלכו כלם, הוא לקח את הספר שהם היו לומדים בו - "עץ חיים" וכתב על דף את ההסבר שלו. והנה אחרי הצהרים באו להמשיך ללמד וראו את הדף הזה, אמרו: הרב, "פתקא נפלא משמאי" [פתקא נפל מהשמים]. יש לנו כאן פרוש יפה מאד לקשיא של הרב, והרב אמר: מה, באמת? תקראו את הפרוש. קראו את הפרוש והרב אמר: כן, זה ממש אליהו הנביא כתב. אני אמרתי עד שיבא אליהו, והנה אליהו הגיע... שביע הבא היתה עוד קשיא אחרת, אז כתב הרש"ש עוד את התשובה. וככה כמה פעמים, והרב אמר: צריכים לחפש מי זה הכותב, זה לא כתב די של אליהו הנביא, אני מכיר אותו... זה כתב די של מיישיו אחרים, ואנחנו רוצים לקרר מיהו, אז באה בתו של רבי גדליה חיון, ואמרה לו: אבא, בשעת הצהרים אני רואה את הפחיו הזה שכל הזמן אומר שהוא שמש, וכל הזמן הוא עף והוא כתב את זה. הרב שמע את זה ואמר: באמת? שלום, בא הנה, איפה אתה? אמר לו: אני כאן, אני מכין לכם את האכל. מה הרב רוצה ממני? אמר לו: מי כתב את זה? אמר לו: אני יודע? אולי פתקא נפלא משמאי. אמר לו הרב: זה לא פתקא נפלא מן שמאי, זה פתקא נפלא מקאן, שמאי ראשי תבות "שלום מזרחי ישמרהו אלקים"... אתה כתבת את זה! אמר לו: לא, אני לא כתבתי. אמר לו הרב: אתה כן כתבת, תגיד את האמת! אמר לו: כן, אני כתבתי. אמר לו הרב: אז אתה יודע ללמד, למה באת בתור שמש? מאי היו קוראים לו המקבלים "השמש" (זה אותם האותיות ששש ושמש). (גליון 342 הערה 2).

לחזון איש היה מוח מיוחד, מוח של עמל בתורה

אל לחזון איש היו באים בשאלות רפואיות, ואמר מה הפעיה. אמרו לו: איך אפשר להגיע למח? המוח סגור בשבעה חותמות. אמר להם אפשר בדרך הזאת, תבואו מכאן ויתנתח. השתגעו, עשו את הדרך הזאת והצליחו. יש פתק בכתב ידו של לחזון איש שנשאר אצל המשפחה שלו, ועל הפתק הזה אמרו שפעם רופא אחד נתן שיעור לכל הרופאים שלו, ואמר להם שבטוב לפרט דבר כזה צריך עשרה מחות של רופאים - "טרקוט של מחות". תרכת של מחות שהם יכולים לחשב ולהגיע למסקנה הזאת. לחזון איש היה מוח מיוחד, מוח של עמל בתורה, היה עמל בתורה. אשרי כן אדם שמבין שהתורה זה מעל כל המדעים כלם. התורה נותנת לאדם דרך שבקלי קלות ללמד את הכל. (גליון 313 אות 1).

אמרתי עד שיבא אליהו והנה אליהו הגיע...

"בית אל" זו הישיבה של המקבלים שנקמת שלוש מאות שנה, והיא נוסדה על ידי חותנו ורבו של הרש"ש. רבנו הרש"ש זה רבי שלום [מזרחי] שרעבי, פאשר ברח מתימן הוא הגיע לשם ואמר אני שמש, אני לא יודע כלום, תנו לי רק לאכל ומקום ללון בבית הנקסט. אמרו לו: טוב, ללון אין בעיה. גם תבן גם מספוא רב עמנו - אתה רוצה לאכל תבן ומספוא - גם מקום ללון" (בראשית כ"ד, כ"ה)... אבל מדי פעם הוא היה מקשיב. עושה את עצמו ישן, והוא מקשיב. ופעם אחת עמדו כל התלמידים וכל הרבנים ולא הבינו [ענין מסים בדברי המקבלים]. ובראשם היה רבי גדליה חיון (הוא היה ראש הכולל) וגם הוא אמר: אני לא מבין את זה עד שיבא אליהו. והרש"ש אמר לעצמו: זה לא כל כך קשה, זה

חייה

היכן רמוז בפסוק ששוב עולה הכהן במקום שאין לו?

תשובה לחידה נמצאת בעלון הנוכחי.

הלכה נאמנה

שהרמב"ם סמך על הירושלמי (בתחלת שביעית).

ולמה הרמב"ם פטר לפסק כמו הדעה הזאת? כי הדעה הזאת מופיעה גם בבבלי במסכת מועד קטן (דף ד' ע"א) ורבי יוחנן אמר את זה. ורבי יוחנן זה מחבר הירושלמי כמו שכתב הרמב"ם (בהקדמה למשנה תורה), וגם כן הוא אצל לשיטתיה [הולך לשיטתו]. ובדרך כלל הלכה כרבי יוחנן נגד שאר האמוראים, לכן הרמב"ם תפס ככה. ואחרי שנים הראו לי שהג"א בבראיוו לשלחן ערוך (סימן ס"א סעיף ב') אמר שהרמב"ם לקח את זה מהירושלמי, וברוה' שפננת לדבריו. (גליון 331 אותיות ט"ז וי"ז, ראה שם עוד).

ענין "תוספת שבת". אנחנו יודעים שתוספת שבת זה לפחות עשר דקות - רבע שעה לפני השקיעה. ויש נוהגים - וזה מנהג טוב - לקבל שבת חצי שעה לפני השקיעה. והמנהג הזה היה פשוט מאד בתינו ולא דענו מה המקור שלו. עד שבא הרב עובדיה וקרא לנו (בשורת יב"א ח"ה ח"א ח"ס ס" כ"א) את זה בשיטה מקובצת במסכת ביצה (דף ע"ג) שאמר שם ששיעור תוספת שבת זה שלושים דקות לפני השקיעה. אבל מעקר הדיון אפילו כל שהוא. מה זה כל שהוא? לא כל שהוא חצי שנה, אלא חמש דקות או עשר דקות. והרמב"ם יחיד בדבר הזה שלא מזכיר כלל תוספת שבת. מנין לו הדבר הזה? לפני כמה שנים למדנו תלמוד ירושלמי שביעית וראינו